

החייב אלא אחר שמכר⁽¹⁹⁾.

וכי תימא דהכא נמי נאמר בראשית הגז: **והוא שהתחיל לגזוז**, ורק באופן זה חייב המוכר, אי אפשר לומר כך, **כי בשלמא התם, ובקצרכם את קציר ארצכם כתיב,**

בעל השדה גם אילנות לעצמו, אבל אם לא שייר, נסתלק מחיוב פאה על אילנות ואין פאת זרעים פותרתן], ואם כן אין דמיון בין חיובו בפאה לראשית הגז, כי בפאה כבר חל חיובו קודם שמכר ואינו פוקע כי שייר חלק מהחיוב אצלו, אך בראשית הגז לא חל

כן כל הצאן בבעלות אחת. ואין המניעה רק משום שאינו יכול להפריש מחלקו.

וראה בירושלמי [פאה ספ"ב] שדן מי מוזהר שלא לקחת פאה זו, אם המוכר או הלוקח, ונראה שנידון זה שייר רק לרבא שהמוכר מפריש על של הלוקח ע"י שיוור מחלקו, אך לרב חסדא המוכר חייב בהפרשה ומפריש מחלקו, ורק לו אסור ליטלה.

ובטעמו של רב חסדא פירש"י דמההיא שעתא מיחייב בפאה, ופאה דההיא שעתא חזיא למפטור כולה שדה, ולכאורה תמוה שהרי בפאה [פ"ב מ"ז] שנינו קצר חצייה וקצרו ליסטים חצייה פטורה שחובת קציר בקמה" והיינו שחיוב פאה הוא שלא רק לכלות שדהו, ואם אין הדבר בידו אינו חייב, ואיך אמר רב חסדא שמתחייב מתחילה בפאה.

ובהכרח שבקצירת שיבלת ראשונה חל זכות ממון עניים בשדה, ושעת החיוב אינה אלא בכלילי הפאה, אך כיון שחל ממון עניים אין המוכר מוכר חלקם, ולכן יכול להפריש משלו על חלק הלוקח, ואין קציר הלוקח פוטרו כקציר ליסטים משום שכל זכות העניים היא בקמת המוכר.

וראה בדרך אמונה [פ"ג ממתנ"ע הי"ח, בה"ל ד"ה ואם] שהוסיף כי ע"י שהתחיל לקצור נקרא שם אחד על כל השדה וגם כשמוכרה לאחר לא נפקע ממנה שם שדה אחת לענין הפרשת פאה. וכבר נחלקו בזה רש"י ותוס' במנחות [עא: ד"ה הנחל] אם שייר הפסק בשדה אחר שהתחיל לקצור, אך המקדש דוד [זרעים

חסדא כי כיון שאין הקלחים מצטרפים אצל הלוקח לחיוב פאה אם שייר המוכר חלק לעצמו נחשב כאילו התנו ביניהם שהמוכר ישאר שותף בהם להפרשת פאה, וצ"ע אם שייר לומר כן בראשית הגז [וראה אור שמח וצ"ע] וכבר הערנו שטעם זה נראה טעמו של רבא ולא כרב חסדא שמחייב את המוכר מדינא.

ולכאורה מוכח שדעת רב חסדא עצמו היא שהחיוב מדינא חל על המוכר רק אחר שהתחיל לקצור [ומהטעם המבואר בהערה הבאה. וכן משמע בר"ש וברא"ש בפאה שנקטו כי לרב חסדא חיוב כשהתחיל לקצור, וראה הערה 21]. ובדעת רבא יש לדון אם מתחייב גם קודם קצירה מצד הסברות הנ"ל, וראה הערה הבאה.

19. מקושיית רבא משמע שהבין כי טעמו של רב חסדא שייר אף אם לא התחיל לקצור [והסברא מבוארת בהערה הקודמת] וכל תמיהתו היא לפי מה שהוסיף רב חסדא והעמיד את דברי רבי יהודה דוקא באופן שהתחיל לקצור, וזה לא שייר בראשית הגז. אך רבא עצמו סבר שבראשית הגז המוכר חייב מצד שיוור וכדלהלן, ואילו בפאה יכול לסבור שאין חילוק הבעלות גורם שיחשבו כשתי שדות, אלא שחיוב שדה חבירו אינו חל עליו כשאינו יכול להפריש מחלקו, אך כששייר בידו את מה שעליו להפריש, יכול להפרישו גם על של חבירו, ואינו נחשב כמפריש משדה אחרת כי שיירו מחלק הלוקח. אך רב חסדא אינו יכול לפרש כן, כי בראשית הגז אינו יכול להתחייב מדינא אלא אם